

Sygn. akt VII U 575/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Zbigniew Szczuka

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Dominika Kołpa

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2016 r. w Warszawie

sprawy L. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o emeryturę i wysokość emerytury

na skutek odwołania L. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 8 kwietnia 2013 r. znak: (...)

oddala odwołanie

UZASADNIENIE

L. S. w dniu 6 lutego 2013 r. wniosła za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga

w Warszawie odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 20 listopada 2012 r., znak: (...) (k. 2-4 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 2 kwietnia 2013 r. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. (k. 9-10 a. s.).

L. S. w dniu 7 maja 2013 r. za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie wniosła jednocześnie odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 8 kwietnia 2013 r., znak: (...). Odwołująca zakwestionowała sposób naliczenia okresów składkowych i uzupełniających, które odebrały jej prawo do pobierania pełnej emerytury oraz pełnego dodatku pielęgnacyjnego przysługującego z racji represji spowodowanych inwazyjnym inwigilowaniem. Ubezpieczona wniosła o zaliczenie do stażu pracy jako uzupełniającego, okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 1968 r. do 1996 r. (k. 2-4 a. s. VII U 1324/13).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 8 kwietnia 2013 r. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz o połączenie na podstawie art. 219 k.p.c. niniejszej sprawy ze sprawą o sygn. akt VII U 389/13 w celu ich łącznego rozpoznania. W ocenie organu rentowego odwołująca nie przedstawiła dowodów uzasadniających prawo do otrzymywania przez nią wyższej wysokości świadczenia poza tymi, które zostały uwzględnione przy wyliczeniu wysokości świadczenia (k. 7-8 a. s. VII U 1324/13).

Sąd na rozprawie w dniu 28 czerwca 2013 r. zarządził połączenie sprawy o sygn. akt VII U 1324/13 ze sprawą o sygn. akt VII U 389/13 celem ich łącznego prowadzenia i rozpoznania pod jedną sygn. akt VII U 389/13 (k. 14 a. s. VII U 1324/13).

Wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2013 r. tutejszy Sąd oddalił odwołania od zaskarżonych decyzji z dnia 20 listopada 2012 r. i z dnia 8 kwietnia 2013 r. Sąd zważył, że odwołująca nie wskazała żadnych okoliczności oraz dowodów na poparcie swoich twierdzeń w zakresie odwołania od decyzji z dnia 8 kwietnia 2013 r. W ocenie Sądu organ rentowy prawidłowo obliczył osiągnięty przez odwołującą okres składkowy i nieskładkowy oraz zasadnie przyznał jej prawo do emerytury po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (k. 135 i k. 137-143 a. s.).

L. S. w dniu 24 stycznia 2014 r. wywiodła apelację do Sądu Apelacyjnego w Warszawie zaskarżając powyższy wyrok w całości (k. 147-160 a. s.).

Sąd Apelacyjny w Warszawie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w wyroku z dnia 8 października 2015 r. w punkcie 1 oddalił apelację w zakresie rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych o odwołaniu od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. 20 listopada 2012 r., w punkcie 2 przyznał adwokatowi M. S. – Kancelaria Adwokacka, ul. (...) lok. (...), (...) W. kwotę 120,00 złotych powiększoną o 23% VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, którą wypłaci Skarb Państwa – kasa Sądu Apelacyjnego w Warszawie oraz w punkcie 3 uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 8 kwietnia 2013 r. i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu Warszawa-Praga w Warszawie, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym. Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd I instancji nie zweryfikował, czy prawidłowo organ rentowy nie uwzględnił do okresu składkowego i nieskładkowego okresu pracy odwołującej w gospodarstwie rolnym, jak również wpływu tych okoliczności na wysokość przyznanej emerytury. W ocenie Sądu II instancji wydanie merytorycznego rozstrzygnięcia w odniesieniu do decyzji z dnia 8 kwietnia 2013 r. wymaga przeprowadzenia w całości postępowania dowodowego mającego na celu dokonanie ustaleń odnoszących się do prawidłowości wyliczeń emerytury należnej ubezpieczonej, co przekłada się na konieczność oceny, czy zostały uwzględnione wszystkie podnoszone przez odwołującą się okresy ubezpieczenia (k. 267-268 i 271-280 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

L. S. pozostawała w stosunku pracy w okresach od dnia 6 października 1972 r. do dnia 30 czerwca 1973 r., od dnia 13 sierpnia 1973 r. do dnia 23 lipca 1974 r., od dnia 1 października 1974 r. do dnia 31 stycznia 1976 r., od dnia 1 listopada 1975 r. do dnia 31 maja 1976 r. oraz od dnia 1 września 1976 r. do dnia 31 października 1978 r. W pozostałych okresach zaliczonych do stażu przez organ rentowy, odwołująca wykonywała działalność gospodarczą, była zatrudniona na podstawie umowy zlecenia i pozostawała w ubezpieczeniu społecznym rolników (okoliczność bezsporna).

Zgodnie z pismem z dnia 29 stycznia 2008 r. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego poinformowała, że odwołująca opłaciła składki na ubezpieczenie społeczne rolników w okresie od dnia 1 stycznia 1986 r. do dnia 31 grudnia 1988 r. (k. 63 a. e., tom II).

L. S. w dniu 12 listopada 2012 r. złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniosek o emeryturę (k. 1 a. e., tom XI).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w oparciu o własne ustalenia wydał decyzję z dnia 20 listopada 2012 r., znak: (...) odmawiając odwołującej prawa do emerytury. Organ rentowy uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że ubezpieczona udokumentowała jedynie 12 lat, 10 miesięcy i 27 dni okresów składkowych oraz 3 lata okresów uzupełniających z tytułu opłacania składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników (k. 39 a. e., tom XI).

L. S. w dniu 5 grudnia 2012 r. ponownie złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniosek o emeryturę (k. 1 a. e., tom XII).

Zaskarżoną decyzją z dnia 8 kwietnia 2013 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał odwołującej prawo do emerytury od dnia 10 grudnia

2012 r. wraz z osiągnięciem przez nią wieku emerytalnego oraz jednocześnie wskazał, że ustalo prawo do pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy z dniem 11 grudnia 2012 r. Organ rentowy wskazał, że przyznana emerytura była niższa od dotychczas wypłacanej renty, wobec powyższego podlega podwyższeniu do kwoty renty i wynosi miesięcznie od dnia 10 grudnia 2012 r. w kwocie 799,18 złotych, a po waloryzacji od dnia 1 marca 2013 r. wynosi 831,15 złotych. Do emerytury przysługiwał dodatek pielęgnacyjny w okresie od dnia 1 marca 2013 r. do dnia 31 maja 2013 r. w kwocie 203,50 złotych (k. 15 a. e., tom XII).

L. G. mieszka od urodzenia we wsi G. koło C.. Zmarli rodzice odwołującej posiadali gospodarstwo rolne o powierzchni 3-4 hektara, które osobiście prowadzili. Ubezpieczona ma pięcioro rodzeństwa, które zamieszkiwało u rodziców do momentu wstąpienia w związku małżeńskie. L. G. chodziła do Liceum

w N., mieszkała w internacie. Po ukończeniu nauki odwołująca rozpoczęła pracę zawodową, którą świadczyła w O., a później w W. oraz prowadziła działalność gospodarczą. Odwołująca w trakcie nauki i pracy zarobkowej w wolnych chwilach pomagała rodzicom w gospodarstwie. Bracia L. G. również pomagali swoim rodzicom

w prowadzeniu roli. Ubezpieczona nie pomagała w gospodarstwie rolnym, jeśli późno wróciła do domu. Dojazd ze wsi G. do W. zajmował około półtorej godziny w jedną stronę. W 1996 r. nastąpił podział gospodarstwa, zgodnie z którym ubezpieczona otrzymała 1/4 gospodarstwa, a jej matka 3/4. Od 1996 r. zaprzestano uprawiania roli w gospodarstwie rolnym. Po śmierci rodziców odwołująca uprawiała tylko porzeczki (zeznania świadków W. W., M. B. i C. R. oraz odwołującej,

k. 494-497 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach rentowych. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie

w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać

za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Zeznania świadków W. W., M. B. i C. R. oraz odwołującej były logiczne i spójne oraz korelowały z materiałem dowodowym w postaci dokumentów, zatem Sąd uznał je za wiarygodne i przyjął za podstawę ustaleń faktycznych niniejszej sprawy.

W związku z tym, Sąd uznał materiał dowodowy za wystarczający do rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie L. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 8 kwietnia 2013 r., znak: (...) jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Sąd zważył, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy organ rentowy prawidłowo nie uwzględnił do stażu pracy jako okresu uzupełniającego, pracy odwołującej w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 1968 r. do 1996 r., co miałoby bezpośredni wpływ na wysokość otrzymywanej przez nią emerytury. Należy wskazać,

że z ww. okresu należało wyłączyć zaliczony okres do stażu pracy od dnia 1 stycznia 1986 r. do dnia 31 grudnia 1988 r., ponieważ zgodnie ze stanowiskiem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, odwołująca opłacała wtedy składki na ubezpieczenie społeczne rolników. W pierwszej kolejności w ocenie Sądu należało przeanalizować przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) zwanej dalej „ustawą”, które obowiązywały w dniu wydania zaskarżonej decyzji.

W myśl art. 24 ust. 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

Jak stanowi art. 25 ust. 1 ustawy, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, z zastrzeżeniem art. 185.

W rozumieniu art. 26 ust. 1 ustawy, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

W związku z art. 24a ust. 1. emeryturę, o której mowa w art. 24, przyznaje się z urzędu zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy osobie, która osiągnęła wiek uprawniający do tej emerytury oraz podlegała ubezpieczeniu społecznemu albo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Na podstawie art. 24a ust. 6 ustawy, emerytura obliczona na zasadach określonych w ust. 2-5 nie może być niższa od pobieranej dotychczas renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd zważył, że organ rentowy prawidłowo zastosował obowiązujące przepisy prawne przyznając odwołującej prawo do emerytury. Wysokość emerytury okazała się być niższa od otrzymywanego przez ubezpieczoną świadczenia rentowe. Zatem zdaniem Sądu organ rentowy prawidłowo zastosował dyspozycję art. 24a ust. 6 ustawy, zgodnie z którym kwota przyznanej emerytury uległa podwyższeniu do kwoty otrzymywanej renty przez L. G.. Należy wskazać, że ciężar dowodu w niniejszej sprawie spoczywał na odwołującej, gdyż miała ona obowiązek udowodnić okoliczność, iż w okresie od 1968 r. do 1996 r. faktycznie wykonywała pracę w gospodarstwie rolnym rodziców.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

1. okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
2. przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
3. przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

W świetle art. 116 ust. 5 ustawy, do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości, określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Na podstawie § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U.

z 2011 r., nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Sąd zważył, że jak już wskazano powyżej, odwołująca udowodniła jedynie okres ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki od dnia 1 stycznia 1986 r. do dnia 31 grudnia 1988 r. L. G.

w toku postępowania nie udowodniła za pomocą dostępnych dokumentów stanowiących dowód rzeczowy, aby podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników również w innych okresach. Tym niemniej w ocenie Sądu ubezpieczona miała możliwość zaliczenia spornego okresu czasu jako okresu uzupełniającego do ogólnego stażu pracy za pomocą zeznań świadków. Sąd dopuszczając dowód z zeznań zawnioskowanych świadków oraz odwołującej, następnie uznał ich treść za wiarygodną i korelującą wzajemnie ze sobą. Tym niemniej świadkowie nie sprecyzowali w jakim okresie czasu oraz ile godzin dziennie odwołująca świadczyła pracę w gospodarstwie rolnym rodziców. Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego, „dyspozycje art. 5 pkt 3 ustawy rewaloryzacyjnej - stanowiące

o dopuszczalności uzupełniającego uwzględnienia do stażu emerytalnego, przypadających przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresów pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu

16 roku życia, wyraźnie nie wyznaczały rozmiaru świadczonej pracy i nie wymagały, aby praca ta stanowiła jedyne lub główne źródło utrzymania zainteresowanej, nie może być jednak kwestii, że do stażu emerytalnego uwzględnia się nie okresy jakiegokolwiek pracy,

a jedynie stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności rolniczej

w gospodarstwie rolnym, w którym osoba zainteresowana zamieszkuje lub ma możliwość codziennego wykonywania prac związanych z prowadzoną działalnością rolniczą. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2000 r., sygn. akt II UKN 535/99) Sąd zważył w niniejszej sprawie, że odwołująca nie wykonywała pracy w gospodarstwie rolnym codziennie w sposób systematyczny. Wobec niekwestionowanych faktów toku postępowania, należy mieć

na uwadze, iż ubezpieczona w spornym okresie czasu od momentu ukończenia 16-tego roku życia uczyła się w szkole w N. zamieszkując w internacie. Następnie L. G. była zatrudniona w O. oraz w W., a także prowadziła własną działalność gospodarczą i była zatrudniona w ramach umów zlecenia, natomiast w 1991 r. stwierdzono u niej problemy zdrowotne. Sąd zważył, że ubezpieczona w okresie nauki

w Liceum w N. mieszkając na co dzień w internacie nie miała możliwości przyjeżdżania do rodziców w celu wykonywania pracy na roli. Również zeznający w sprawie świadek wskazał, że ze wsi G. do W. na podróż trzeba poświęcić około półtorej godziny w jedną stronę, co stanowi trzygodzinowy wymiar w ciągu dnia. Mając na względzie okoliczność, iż odwołująca świadczyła pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie można przyjąć, iż dodatkowo miała czas na systematyczną kilkugodzinową pracę w gospodarstwie rolnym swoich rodziców. „O uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalno-rentowych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed dniem

1 stycznia 1983 r.) przesądza wystąpienie dwóch okoliczności: po pierwsze - wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej „domownika” z art. 6 pkt 2 ustawy z dnia z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. 2008 r. Nr 50, poz. 291) i po drugie - czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 27 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 1157/12) Sąd

zważył, że odwołująca podczas zeznań w toku niniejszego procesu wskazała, że w trakcie nauki i pracy zarobkowej w wolnych chwilach jedynie pomagała rodzicom w gospodarstwie rolnym. W związku z powyższym Sąd doszedł do przekonania,

że ubezpieczona nie wypełniła przesłanki wynikających z ustawy, zgodnie z którą przyjmuje się, iż sporadyczna pomoc nie stanowi stałej pracy w gospodarstwie rolnym zaliczanej do stażu ubezpieczeniowego.

W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Zarządzenie: (...) (...)

(...)